

INGEN KOMMER ATT TRO MIG...

En studie om kvinnors våld mot män i nära relationer

AMELA JADADIC

ANGINEH ANGIE KARIMI

Akademien för hälsa, vård och välfärd
Examensarbete inom socialt arbete
Grundnivå
15 hp
Socionomprogrammet
SAA034

Handledare: Christian Kullberg
Examinator: Mehrdad Darvishpour

Datum: 29/3-2015

FÖRORD

Vi vill börja med att tacka alla intervjupersoner som gett oss givande information som varit grundläggande för vår studie. Vi vill belysa dessa personers styrka och ge dem beröm för att de delat med sig av sina upplevelser och erfarenheter. Vi vill även tacka vår handledare Christian Kullberg som inspirerat och motiverat oss till att arbeta hårt och utföra en bra studie. Vi fann ett otroligt starkt stöd hos de som varit inblandade under uppsatsens gång.

Sist men inte minst vill vi tacka våra nära och kära som tålmodigt stöttat oss. Nu när studien är avslutad ska vi se till att ta vara på dessa kunskaper som framtida socionomer.

Stort tack till er alla!

Angie & Amela

INGEN KOMMER ATT TRO MIG...

Författare: Amela Jadadic & Angineh Angie Karimi

Mälardalens Högskola

Akademien för hälsa, vård och välfärd

Socionomprogrammet

Examensarbete inom socialt arbete, 15 högskolepoäng

Vårtermin 2015

SAMMANFATTNING

Syftet med föreliggande kvalitativa studie var att undersöka kvinnors våld mot män i nära relationer. Undersökningen bestod av fem intervjuer med våldsutsatta män i nära relationer. Dessa analyserades med hjälp av tidigare forskning samt viktologi, genusteori och Connells maskuliniteter som teoretiska utgångspunkter. Under arbetets gång framträdde tre teman, vilka var männens upplevelser och erfarenheter av: våld i nära relationer, hjälpinsatser och bemötande samt männens syn på maskulinitet och manlighetsnormer. Resultatet visade i vilken omfattning våld utövas mot män samt vilken form av våld som var den mest förekommande. Vidare visade resultatet att det råder en brist på hjälpinsatser för våldsutsatta män och i bemötandet av professionella inom socialt arbete. Slutligen belyste undersökningen männens syn på maskulinitet och manlighetsnormer samt hur detta påverkat dem under perioden de var våldsutsatta.

Nyckelord: våldsutsatta män, bemötande, socialt arbete, våldsamt relation.

NOBODY WILL BELIEVE ME...

Authors: Amela Jadadic & Angineh Angie Karimi

Mälardalen University

School of Health, Care and Social Welfare

The Social Work Program

Thesis in Social Work, 15 credits

Spring term 2015

ABSTRACT

The purpose of this qualitative study was to explore women's violence against men in intimate relationships. The survey consisted of five interviews with abused men in intimate relationships. These were analysed with the help of previous research, and victimology, gender theory and Connell's Masculinities as theoretical starting points. During the essay three themes of men's perceptions and experiences were discovered: domestic violence, assistance and treatment, men's perspective on masculinity and values. The results showed that men were exposed to violence in intimate relationships to the same extent as women. However, men are more exposed to psychological violence while women are subjected to more physical violence. The results also showed the lack of assistance for abused men and the lack of hospitality of social workers. The survey also highlights men's views on masculinity and gender stereotypes and how this affected them during the period they were abused.

Keywords: abused men, treatment, social work, violent relationship.

INNEHÅLL

1	INTRODUKTION	1
1.1	Bakgrund	1
1.2	Syfte och frågeställningar	2
1.3	Centrala begrepp	2
1.3.1	<i>Psykiskt våld</i>	2
1.3.2	<i>Fysiskt våld</i>	2
1.3.3	<i>Ekonomiskt och materiellt våld</i>	3
2	TIDIGARE FORSKNING	3
2.1	Kvinnors våld mot män i nära relationer	3
2.2	Våldets karaktär	3
2.3	Hjälpsatser och svårigheter i hjälpsökande	4
3	TEORETISKT PERSPEKTIV	5
3.1	Viktimologi	5
3.2	Genusteori	7
3.2.1	<i>Connells maskulinitetsteori</i>	7
4	METOD OCH MATERIAL	8
4.1	Val av metod	9
4.2	Urval och avgränsningar	9
4.3	Datansamling och genomförande	9
4.4	Databearbetning och analys	10
4.5	Reliabilitet, validitet och generaliserbarhet	11
4.5.1	<i>Reliabilitet</i>	11
4.5.2	<i>Validitet</i>	11
4.6	Etiska ställningstaganden	11
5	RESULTAT OCH ANALYS	12
5.1	Erfarenhet av våldet	13
5.1.1	<i>Isolation och manipulation</i>	13

5.1.2	<i>Hot och utpressning</i>	14
5.1.3	<i>Våldets karaktär och konsekvenser</i>	14
5.2	Hjälpinsatser och bemötande	16
5.2.1	<i>Misstroende, förlöjligande och ifrågasättande</i>	16
5.2.2	<i>Bemötande av polis och socialtjänst</i>	17
5.2.3	<i>Män som offer</i>	17
5.3	Manlighet i hjälpsökandet	18
6	DISKUSSION	19
6.1	Resultatdiskussion	20
6.2	Metoddiskussion	21
6.3	Etikdiskussion	21
7	SLUTSATSER	22
	REFERENSLISTA	23
	BILAGA A - MISSIVBREV	
	BILAGA B - INTERVJUGUIDE	

1 INTRODUKTION

1.1 Bakgrund

“Johanna slår mig igen. Jag skulle aldrig kunna berätta det för någon. Det skulle vara omöjligt för mig som man att säga de orden. För övrigt skulle ingen tro mig. Eller så kanske jag bara inbillar mig. Det hån jag tror skulle drabba den man som påstår sig få stryk av sin kvinna kanske inte finns.” (Alonzo 2007, s. 86).

Historiskt sett har det redan under renässansen förekommit att länder runt om i Europa förlöjligat och förödmjukat män som antogs vara våldsutsatta alternativt dominerade av sina fruar. I exempelvis Frankrike red maken runt baklänges på en åsna samtidigt som han höll i åsnans svans. I England misshandlades män samtidigt som de var fastspända på en vagn och tågade runt staden. Män utsattes dessutom för befolkningens hån och förakt, allt detta uppstod på grund av den patriarkala och maskulina synen på män (George, 1994).

Mäns våld mot kvinnor i nära relationer har under flera decennier uppmärksammats som ett stort samhällsproblem, där mäns våld bland annat förklarats i anknytning till könsmaktsordningen (Nationella sekretariatet för genusforskning, 2014). Forskning kring våld grundar sig på kvinnors utsatthet för våld av sin manliga partner. Samtidigt saknas det enligt Brottsförebyggande rådet (2009) information och kunskap om kvinnors våld mot män. En norsk studie från 2005 visade att lika många män som kvinnor hade blivit utsatta för våld av sin partner under det året (Haaland, Clausen & Schei, 2005). Vidare visade en svensk studie att fler män (11%) än kvinnor (8%) rapporterade exponering för fysisk misshandel i nära relationer år 2012 (Lövestad & Krantz, 2012).

Våld och makt sammankopplas flitigt ihop med maskulinitet, vilket problematiserar förklaringen till kvinnors våld mot män (Connell, 2008). De manliga egenskaperna och maskuliniteten hotas när män blir utsatta för våld av kvinnor. Erkännandet av utsattheten gör saknaden av maskuliniteten tydligare (Reeser, 2010). Män som avviker från de stereotypa föreställningarna kring hur män bör vara kan i sin tur utsättas för förtryck. En man bör enligt gängse föreställningar bland annat vara överordnad samt dominant (Gemzöe, 2010). Flera män som blivit utsatta för våld av sin partner upplever en skam och rädsla för att bli misstrodda. Många väljer istället att leva med våldet i sin tystnad, vilket är ett resultat av de normativa föreställningarna om att män ska kunna försvara sig och vara överordnade. De utsatta männen försöker istället att lösa problematiken på egen hand utan samhällets hjälpinsatser, vilket resulterar i att mörkertalet bland våldsutsatta män uppskattas vara stort (Ekelund, 2014).

Det råder en brist på resurser för våldsutsatta män, då många hjälpinsatser stödjer kvinnors utsatthet (Douglas & Hines, 2009). Män som valt att söka hjälp har även upplevt att de blivit diskriminerade, misstrodda samt att rättsväsendet ofta tagit kvinnans parti och inte sett männen som offer (Tsui, 2014). Det är rimligt att anta att sådana problem för män, att få hjälp, beror på stereotypa uppfattningar om manlighet som inte stämmer överens med en typisk bild av ett offer för våldsbrott (George, 1994). Det är därför angeläget att fördjupa kunskaperna om de stereotypa föreställningarna rörande maskulinitet och offerskap som finns i samhället. Ökad kunskap på området skulle nämligen i förlängningen kunna bidra till bättre insatser i socialt arbete för utsatta män. Ett led i en sådan fördjupning av kunskaperna kan vara undersöka männens erfarenheter av utsatthet men även vilka svårigheter som uppstår för våldsutsatta män vad gäller att söka hjälp och stöd från samhällets tjänster samt varför dessa hinder inträder.

1.2 Syfte och frågeställningar

Syftet med detta arbete är att studera kvinnors våld mot män i heterosexuella relationer samt att undersöka de erfarenheter män har av samhällets hjälpinsatser. Vidare vill författarna fördjupa sig i de svårigheter som de våldsutsatta männen upplever i sökandet efter hjälp. Utifrån detta syfte har följande frågeställningar formulerats:

- Vilka erfarenheter har män av våld i nära relationer av sin kvinnliga partner?
- Hur har våldsutsatta män i nära relationer upplevt bemötandet och hjälpen de fått från olika hjälpinsatser?
- Vilka hinder utgör männens syn på maskulinitet i sökandet efter hjälp och stöd hos polis och socialtjänst?

1.3 Centrala begrepp

1.3.1 Psykiskt våld

Det psykiska våldet kan se olika ut, exempelvis kan det handla om att en individ blir utsatt för förnedring samt tvingad till att begå kränkande handlingar. Det kan även handla om att individen blir skrämmd eller hotad om att bli fysiskt skadad. Psykiskt våld är svårt att se då det inte lämnar fysiska spår. Det psykiska våldet kan leda till att individen förlorar sin självkänsla och isolerar sig från omvärlden. Våldet kan dessutom leda till att individens egna intressen förträngs samt att vederbörande blir hindrad från att utföra vardagliga rutiner, exempelvis äta, träffa vänner, tvätta sig och så vidare (Kvinnofridslinjen, 2014).

1.3.2 Fysiskt våld

Fysiskt våld i nära relationer beskrivs i form av olika fysiska handlingar såsom sparkar, knuffar, stryptag, slag eller kvävningförsök med hjälp av olika vapen. Eftersom det fysiska

våldet kan märkas på kroppen så väljer förövaren ofta att medvetet rikta sina slag mot delar av kroppen där skadorna kan täckas (Nationellt centrum för kvinnofrid, 2014). Det som utmärker våld i nära relationer är att våldet många gånger upprepas och alltid är närvarande som ett hot (Kvinnofridslinjen, 2014).

1.3.3 Ekonomiskt och materiellt våld

Genom ekonomiskt våld så förstörs materiella föremål som exempelvis soffa, tavla och mobil. Våldsutövaren kan även kontrollera individens ekonomi och materiella tillgångar. Detta ökar isoleringen samt individens utsatthet, vilket gör det svårare för individen att lämna våldsutövaren (Nationellt centrum för kvinnofrid, 2014).

2 TIDIGARE FORSKNING

2.1 Kvinnors våld mot män i nära relationer

Kvinnors våld mot män beskrivs som ett fenomen vilket inte uppmärksammas i lika hög grad som mäns våld mot kvinnor, varken inom media eller vetenskaplig litteratur (Douglas & Hines, 2009). En årsredovisning av våldet från 2010 visade att 53 % män och 47 % kvinnor blivit utsatta för allmänt våld dock betonar forskaren att kvinnor utsätts för grövre form av våld (Hoff, 2012). Det psykiska, fysiska samt sexuella våldet bland män och kvinnor såg relativt lika ut, det psykiska våldet var dock mest förekommande bland män än kvinnor (Enander, Krantz, Nyberg & Taft, 2013). Kvinnors våld mot män definieras som skyddande och anses därför vara allt mer acceptabelt. Resultatet av kvinnors våld mot män visade att 50,6% av männen uppgav att deras kvinnor utövat våld vid en till fyra tillfällen det senaste året, 7,4 % av männen rapporterade att de blivit utsatta för våld vid fem till nio tillfällen det senaste året och 2,1 % av männen svarade att det blivit utsatta för våld vid tio tillfällen eller fler (Dobash & Dobash, 2004).

Forskning visar att våld i nära relationer är något som sker ömsesidigt mellan båda parterna. Endast 27 % av fallen indikerade att männen var de enda förövarna och 24 % av fallen visade att kvinnorna var ensamma förövare. Utifrån dessa resultat konstaterades det att kvinnor är minst lika våldsamma som män samt att kvinnor är minst lika ansvariga för det första slaget i en våldsam interaktion som männen (George, 1994).

2.2 Våldets karaktär

Det karakteristiska spåret av våld i nära relationer är det överdrivna kontrollbehovet och avundsjuka hos ena parten resulterar i psykiskt, fysiskt, sexuellt alternativt ekonomiskt våld.

Vanligaste formen av våld var psykiskt våld, följt av ekonomiskt samt fysiskt våld (Tsui, 2014; George, 1994). En anledning till varför vissa män valt att stanna kvar i förhållandet var på grund av sina barn. Rädslan av att aldrig få se sitt barn igen eller att bli fråntaget barnet. (George, 1994) studie visade att kvinnor kan som män använda våld för att legitimera sin makt. Resultatet från Hoff (2012) visade även att fler män än kvinnor blivit utsatta för psykiskt våld av sin partner, där de bland annat blivit utsatta för förolämpande uttalanden och varit kraftigt kontrollerade genom begränsningar i det vardagliga livet. Douglas & Hines (2009) menar vidare på att konsekvenser av våldet bland annat resulterat i att männen fått brännskador, brutna ben och trasiga tänder. Forskarna Lövestad & Krantz (2012) utförde en studie som visade att fler män (11 %) än kvinnor (8 %) rapporterade exponering för fysiskt våld under det senaste året, medan fler kvinnor rapporterat exponering för sexuellt tvång. Brinkerhoff & Lupri (1988) utförde en undersökning i Kanada som visade på att män som var gifta med högutbildade kvinnor hade en större risk att utsättas för våld jämfört med män som var gifta med kvinnor utan akademisk utbildning.

Det rapporterades även att nivån av aggressioner hos kvinnor var lika hög som männens men till skillnad från männen var det mer sannolikt att våldet förekommer i sin psykiska form och inte fysiskt. Det bör belysas att kvinnors våld mot män i nära relationer kan resultera i seriösa fysiska skador där männen behöver medicinsk vård. Detta kan vara ett resultat av att kvinnor använder sig mer av vapen så som olika föremål än vad männen gör då kvinnor anses vara svagare än män och behöver därför något föremål för att stärka sig själva med (George, 1994).

2.3 Hjälpsatser och svårigheter i hjälpsökande

Det brister i forskning kring våldsutsatta män då samhället sällan finansiera sådan forskning (Hoff, 2012). Forskning visar att våldsutsatta män finner det största stödet hos informella personer såsom familj och vänner. Männen rapporterade även att de led av psykisk ohälsa, posttraumatisk stress, självmordstankar och förlust av självkänsla (Tsui, 2014; Douglas & Hines, 2009). Det är inte ovanligt att män som sökt hjälp hos hjälpsatser fått som svar att de endast hjälper kvinnor (Douglas & Hines, 2009). Ett hinder som våldsutsatta män i nära relationer kan uppleva är forskning som anser att våld i nära relationer där mannen faller offer inte anses vara ett socialt problem och därför inget som bör åtgärdas. Problematiken med sådan forskning är att det skapar svårigheter för våldsutsatta män att få den hjälp och stöd som de behöver (George, 1994).

Män som sökt hjälp hos olika hjälpsatser har blivit nekade, misstrodda, gjorts till åtlöje eller blivit hänvisade vidare. Polisen har i många fall förlöjligat männen, arresterat dem eller vägrat att arrestera kvinnan. Männen som sökte hjälp hos olika hjälpsatser berättar att de blivit diskriminerade, misstrodda och att poliser ofta tagit kvinnans parti och inte trott på mannen (Hoff, 2012; George, 1994; Tsui, 2014). Forskning kring huruvida den stereotypa bilden av mannen påverkat våldsutsatta män i sökandet efter hjälp visade att det psykiska våldet anses vara svårare för män att få hjälp för då de förväntas vara dominanta och konsekventa. Konsekvensen av detta visade att våldsutsatta män i nära relationer kände sig försvagade om de erkände att en kvinna hade utsatt dem för psykiskt våld. Män kan möta interna samt externa hinder, då samhället menar att männen bör hantera problematiken själva eftersom de anses

vara kapabla till det. På grund av dessa normativa föreställningar söker många män inte hjälp för att det finns en rädsla att de kommer förlöjligas och känna skam samt osäkerhet över omständigheterna (Douglas & Hines, 2009; George, 1994).

En studie gjord i Sverige av Kullberg, Skillmark & Fäldt (2014) syftade till att undersöka hur socialarbetare i Sverige arbetar med brottsoffer gällande deras utsatthet samt deras behov av hjälp. Resultatet av studien visar hur socialarbetare kategoriserar unga män i tre kategorier: avvikande offer, där unga män inte vanligtvis passar in i begreppet offer samt ses som mer aktiva av vad som förväntas av ett offer. Då ett offer ofta brukar vara maktlöst, försvarslöst och av kvinnligt kön. Socialarbetarna har svårt att förbinda unga män som blivit utsatta för våld med konceptet av vad ett brottsoffer är. Andra kategorin, villkorliga offer handlar om att socialarbetarna ser de unga männen som bidragande faktorer till våldsamma situationer och att de som följd hamnar i en offersituation. Socialarbetarna associerar unga män med stereotypa föreställningar om maskulinitet, alltså som stöddiga och att de med egen vilja väljer att befinna sig i riskzoner för våld. Tredje kategorin handlar om offer som är ovilliga att söka hjälp och hur dessa män bearbetar sina problem. Socialarbetarna beskriver de unga männen som personer som har svårt att prata om sina känslor samt svårt att söka hjälp hos andra. De stereotypa föreställningarna om att män ska ha kontroll, vara bestämda, självständiga samt inte visa rädsla, känslor eller andra egenskaper som kan associeras med femininitet gör att männen hamnar i en könsrollskonflikt. Män vill ha kontroll och visa sig starka och om de söker hjälp så visar de svaghet, men samtidigt skapar det problematik inombords om de inte söker hjälp. Manliga offer uppfattas av socialarbetare ha svårt att uttrycka sina känslor, vilket antas leda till att de har svårt för att reflektera över våldet de blivit utsatta för. Konsekvenserna av våldet som männen blir utsatta för leder till att de stannar hemma, isolerar sig från andra och förlorar kontakten med sina vänner.

Parallellt med detta finns det studier som visar att våld i nära relationer är en social problematik där kvinnan anses vara offret. Därför redogörs mestadels teorier utifrån kvinnans utsatthet och resulterats i att mäns utsatthet blivit försummad. Män som blir utsatta för våld av sin partner blir det som ett resultat av psykisk svaghet då de faller utanför ramarna av den stereotypa mansnormen. Kritiker har kritiserat detta påstående och hävdar att de inte ger kvinnan någon rätt att utöva våld mot sin partner. Att avvisa männens utsatthet utifrån mindre eller brist på fysiska skador ger konsekvenser för hela behandlingen av våld i nära relationer (George, 1994).

3 TEORETISKT PERSPEKTIV

3.1 Viktimologi

Under 1970-talet blev det stor fokus i USA kring ämnet om brottsutsatta, dock nådde denna uppmärksamhet inte fram till Sverige förrän en tid därefter. Viktimologi, även kallad läran om

offer, har långsamt spridit sig som ett eget forskningsområde (Bucar, 2005). Viktimiseringsteorin består av en samling uppfattningar och idéer om offerskap, brottsutsatthet samt brottsutsatta personer. Teorin grundar sig på en bred definition av vad offerskap innebär samt en reflektion om hur enkelt det är att sätta en etikett på och identifiera enskilda individer utifrån fördomar och sådant som tas för givet. Teorin bygger på att undersöka varför en individ blir ett offer och hur de blir bemötta och behandlade av samhället (Nilsson, 2005).

Viktimiseringen är väldigt spridd. Teorin menar att viktimisering ger stora konsekvenser som påverkar offrets liv. Dessa består främst av psykologiska konsekvenser. Viktimologisk teorin utgår vidare från att viktimiseringen i många fall är osynlig. Den upptäcks inte alla gånger av offren själva eller av samhället. Det påstås att samhället ignorerar vissa grupper och därför "döljer" viktimiseringen vilket bidrar till att offerskapet osynliggörs (Nilsson, 2005). Exempelvis menar våldsutsatta män i nära relationer att poliser inte tar dem på allvar (George, 1994). Enligt viktimiseringsteorin är det även kulturens och språkets begränsningar och inte bara institutioner som orsakar denna svårighet att identifiera samt synliggöra viktimisering (Nilsson, 2005).

Viktimiseringsteorin utgår också från att människan måste ta lärdom av att upptäcka samt erkänna sin viktimisering men även lära sig att göra detsamma för andra. Människan måste lära sig att känna igen och upptäcka tecken på viktimisering. Teorin lyfter dessutom fram kravet på att viktimisering måste respekteras. När en person som via kunskap eller terapi kommit underfund med sitt offerskap och erkänt det, får dennes position som offer inte ifrågasättas. En person som samlat till sig modet att erkänna sin utsatthet har redan blivit tillräckligt utsatt och bör därför inte ifrågasättas. Ifrågasättandet kan i sin tur leda till flera negativa konsekvenser för individen. En individ som utsätts för brott ska förstå allvaret i situationen och ta dess konsekvenser. Den utsatta förväntas gå igenom en kris och sedan en återhämtningsperiod. Efter detta kan offret göra förändringar i sitt liv. Återhämtningsperioden har en moralisk innebörd, och därför är en snabb återhämtning något som anses vara oacceptabelt samt en kränkning mot offret (Nilsson, 2005).

Det finns föreställningar om hur ett brottsoffer ska uppträda och agera. Idealbilden av ett offer är att denne väcker medkänsla samt empati. Ett offer befrias från ansvar och plikten att stå för sina handlingar. Denna idealbild av ett offer är eftersträvansvärd då den tillåter människan att känna rädsla, vara passiv samt att till en början slippa ta initiativ och vara utåtriktad. Det kan uppstå problem om den utsatta inte agerar utifrån de allmänna uppfattningarna om hur ett offer ska vara. Dessa föreställningar är inte alltid till offrets förtjänst då det kan hända att denne inte passar in i bilden av ett offer (Nilsson, 2005). Vidare anses det dessutom finnas två typer av viktimisering, primär samt sekundär viktimisering. Primär viktimisering innebär att en person blir utsatt för brott som leder till negativa konsekvenser för individen. Denna person kan även utsättas för sekundär viktimisering vilket innefattar en negativ reaktion från omgivningen som kan resultera i att individen upplever negativa följder till händelsen (Nilsson, 2003). Ett exempel på detta är att en våldsutsatt man måste redogöra för vad han möjligtvis gjort för att ha orsakat bråket som resulterat i våld eller de blickar som en utsatt kan uppleva från allmänheten (George, 1994).

3.2 Genusteori

Det finns en skillnad på genus och kön, genus definieras som vårt sociala kön medan kön är vårt biologiska kön. Det sociala könet består av konstruerade föreställningar om män och kvinnor som särskiljer dem åt. Därför kan genus förklaras som en kulturell praktik, vad vi gör i relation till andra men även som en social struktur, alltså hur vi begripliggör vår omvärld. Genus kan ändras med tiden, då det är skapat i en historisk och social kontext. Yvonne Hirdman lanserade begreppet genussystem i Sverige i slutet av 1980-talet. I genussystemet regleras de manliga respektive kvinnliga beteenden samt kännetecknen som kan användas för att förstå kvinnor och mäns handlande (Kalonaityté, 2014). Genussystemet påverkar samhället då systemet delvis styr vem som får bestämma över vad, hur vi människor uppfattar oss själva samt vem som får arbeta inom vissa områden (Thurén, 2000). Genussystemet uppfattas som en ordningsstruktur av könen byggd på två principer, isär hållande av män och kvinnor samt manlig överordning. Män och kvinnor, det manliga respektive det kvinnliga hålls isär och tillskrivs som varandras motsatser. Mannen är människan, normen som utgör det allmängiltiga. Att bryta loss våra idéer kring vad män och kvinnor är anses vara svårt då dessa mönster av mannens överordnad och synen på mannen som normen är något som existerat sedan långt tillbaka i tiden. Människor behåller genusskapandet genom att män och kvinnor ingår ett osynligt kontrakt, genuskontraktet, vilket utgår ifrån kulturell överlagring, socialisering samt social integration (Hirdman, 2010).

Kullberg, Herz, Fäldt, Wallroth och Skillmark (2012) skriver att synen på vad som är manligt och kvinnligt är en ständig men långsam förändring där vi människor är med i genusskapandet genom att vi bidrar med att ständigt upprätthålla bilder för oss själva samt andra utifrån vilket genus vi tillhör. Ekman (1995) menar att mannen länge har symboliserats som normen och att forskare, författare samt debattörer länge har försökt presentera en generell bild av mannen. Män har framställts som aggressiva, egoistiska, våldsamma, kriminella samt att de har svårt att prata om sina känslor. Dessa föreställningar kan hindra oss från att förstå hur verkligheten ser ut då vi inte ser mannen som en individ med egna erfarenheter som inte liknar någon annans.

Utövandet av våld har länge förknippats med män och manlighet. Att vara offer för våld är därför inte lika starkt förknippat med män. Manlighet är förknippat med styrka, driftighet och aktivitet medan offer förknippas med underlägsenhet, maktlöshet samt passivitet (Kullberg m.fl., 2012).

3.2.1 Connells maskulinitetsteori

Forskning om maskulinitet är ett relativt nytt forskningsämne, där forskare misslyckats med att framställa en sammanhängande vetenskap om maskulinitet. Maskulinitet är dock ingen generaliserad vetenskap och är därför inget sammanhängande ämne. Det är därför betydelsefullt att se maskulinitet som en aspekt av en större struktur och inte som ett isolerat ämne. Maskulinitet och dess teorier har sina rötter i genusteori (Connell, 2008).

Connell (2008) menar att det är väsentligt att urskilja mer än ett slag av maskuliniteter och förstå relationer mellan dem samt fingranska hur genusordningen omfattar dem. En individ

lever parallellt under ett antal kategoriseringar som exempelvis ålder, etnicitet, klass och kön. Dessa kategorier samspelar i maktrelationen mellan de olika maskuliniteterna. Connell diskuterar fyra olika maskuliniteter i förhållande till varandra:

- *Hegemonisk maskulinitet* kan definieras som den konfiguration av genuspraktik som innehåller för tillfället det accepterade svaret på frågan om patriarkatets legitimitet där männen är överordnade och kvinnor underordnade. Denna form av maskulinitet finns överst i hierarkiska könsordningen. Den hegemoniska maskuliniteten lyfter sig över de andra maskuliniteter respektive femininiteter, vilket även ses som maskulint ideal. Hegemonisk maskulinitet kan förstås som normen för hur en man bör vara och utifrån denna form värderas andra maskuliniteter. De män som ingår i denna form av maskulinitet innehar en dominansposition i relation till män i andra maskulinitetsformer.
- *Delaktig maskulinitet* handlar om de män som inte ingår i den hegemoniska maskuliniteten men som kan dra nytta av den patriarkala könsordningen genom att ingå i den delaktiga maskuliniteten. Dessa män är dem som inte kan ses som representanter för den hegemoniska maskuliniteten då det inte företräder en idealbild av en man.
- *Underordnande maskulinitet* innefattar de män som är underordnade i den rådande könsordningen, där deras sätt att vara man inte anses vara legitima. Det handlar om heterosexuellas överordnad och de homosexuella männens underordnad. Det förekommer även en underordning bland heterosexuella män som utesluts från legitimitetscirkeln. Processen förstås som en samling av kränkande ord mot männen där det är uppenbart att femininitet ligger till grund för de symboliska nedsolkandet, så som mes, klant, tönt, morsgris, ynkrygg och nolla.
- *Marginaliserad maskulinitet* används för att hänvisa till förhållandena mellan maskuliniteter i dominanta och underordnade etniska grupper eller klasser. Auktoriseringen av den dominerande gruppens hegemoniska maskulinitet hör alltid samman med marginalisering. Marginaliseringen omfattar de enskilda individerna som tillhör en underordnad kategori som upprätthåller hegemoni men inte ger hela sin kategori auktoritet. Exempelvis menar Connell att mörkhyade atleter utgör förebilder för hegemonisk maskulinitet, dock leder inte detta till att alla mörkhyade män omfattas av auktoriteten (Connell, 2008).

Dessa maskuliniteter grundar sig på genusrelationen mellan olika grupper. Vidare diskuteras våldets samband till genusrelationens struktur. Connell menar att våldet kan användas för att upprätthålla den hegemoniska maskuliniteten. Våldet kan dessutom användas som ett redskap för att skapa en hegemonisk position i förhållande till kvinnor (Connell, 2008).

4 METOD OCH MATERIAL

I följande avsnitt redovisas de överväganden som gjorts rörande studiens genomförande. Avsnittet inleds med val av metod, urval och avgränsningar, datainsamling och genomförande

samt databearbetning och analys. Därefter redovisas reliabilitet och validitet. Avslutningsvis redovisas forskningsetiska överväganden. I denna studie benämns vi som författare.

4.1 Val av metod

I föreliggande kvalitativa studie har semistrukturerade intervjuer använts som primärt forskningsinstrument. Författarna har använt sig av teman samt en flexibel intervjuprocess. Tidigare forskning samt teoretiska utgångspunkter var utgångspunkten för valda teman i intervjuguiden. Därefter gjordes teman utifrån det som ansågs vara intressant att analysera i samband med insamlat material. Studien innehåller därav en tematisk analys av transkriberingarna och en teoretisk utgångspunkt. Som stöd till studien använder författarna även tidigare forskning om ämnet samt kurslitteratur.

4.2 Urval och avgränsningar

Till denna studie har författarna använt en urvalsteknik som kallas målinriktat urval. Utifrån studiens syfte och frågeställningar har personer intervjuats som har en koppling till studiens ämne. Med koppling menas egna erfarenheter och upplevelser av problematiken (Bryman, 2011). För att avgränsa studien valde författarna att endast intervjua män som har blivit våldsutsatta av kvinnor i nära relationer. Avgränsningen med att endast intervjua våldsutsatta män i nära relationer grundar sig på att författarna ville få männens perspektiv av deras erfarenheter och upplevelser av deras utsatta situation.

4.3 Datainsamling och genomförande

Författarna har samlat in nio vetenskapliga artiklar, både internationella och nationella, från handledare och skolans databas Proquest, Google Scholar samt Social Services Abstract. Sökorden som användes var violence by women, intimate partner violence, men as victims, intimate partner abuse, male victims, violence, men, domestic violence services for men, domestic violence, sex and gender issues samt Sweden. Sökningen efter artiklar gav många träffar och valet av artiklar gjordes efter relevans till studiens syfte och frågeställningar. Ett kriterium för artiklarna var även att de skulle lyfta problematiken utifrån männens perspektiv. Författarna har varit kritiska mot artiklarna, diskuterat och reflekterat med varandra samt med handledaren över de valda artiklarna. Vid sidan av detta har författarna använt litteratur som ansetts vara relevanta för studien. Intervjuguiden (se bilaga B) utformades efter studiens syfte samt frågeställningar med inspiration från tidigare forskning samt teoretiska utgångspunkter. Författarna utvecklade även djupare frågor i form av följdfrågor för att med hjälp av intervjun fånga upplevelser och erfarenheter som ansågs komplettera det insamlade materialet.

För att nå ut till potentiella intervjupersoner till annonserades studien på diverse forum för män. Dessa var bland annat mansjourer, ideella organisationer och verksamheter som syftar

till att stödja män i olika utsatta situationen. Annonsen gjordes i form av ett missivbrev (se bilaga A) där syfte och frågeställningar lyftes samt belyste de etiska principerna. Intervjupersonerna bor i olika städer runt om i Sverige. Författarna kom i kontakt med dessa män genom e-post. Totalt gjordes fem intervjuer. Intervjuer med tre män där de fick välja en miljö som passade dem samt intervjuer med två män som gjordes via telefon. Författarna samarbetade under intervjuerna, genom att båda var delaktiga med att framföra intervjufrågor och anteckna. Dock var en av författarna frånvarande vid ett intervjutillfälle på grund av sjukdom. Under intervjuerna använde författarna sig av ett vardagligt språk där akademiska termer undveks för att skapa en bekväm dialog. Vid de intervjuer där författarna träffat männen har det tilldelats en gåva i form av bakelse eller chokladask som tack för deras deltagande. Under studiens gång har författarna tagit bort namn och platser som kan användas för att identifiera männen eller de inblandade i situationen. Författarna informerade om att intervjupersonerna inte behövde svara på frågor som kändes känsliga och därför hade de en frihet i sina svar. Intervjun genomfördes i en flexibel form där författarna ställde följdfrågor för att tydliggöra svaren. Intervjuerna genomfördes i cirka 30-60 minuter och spelades in med mobiltelefoner för senare transkribering. De inspelade intervjuerna transkriberades. När författarna transkriberade klart intervjuerna raderades ljudfilerna.

4.4 Databearbetning och analys

Intervjuer skedde via telefon och träff. Intervjuerna spelades in via ljudinspelning i telefon med intervjupersonernas godkännande. Dock spelade författarna inte in en intervju via telefon på grund av problematik vid inspelning. Därför skickades anteckningar till intervjupersonen för att se om författarna tolkat svaren rätt samt säkerställa att författarna inte missat viktig information. Varje ljudklipp transkriberades, då Edvardsson (2003) betonar vikten av att inte endast förlita sig på anteckningar eftersom det kan leda till feltolkningar samt att viktig data bortfaller. Författarna valde att lyssna på ljudfilerna ett antal gånger för att säkerhetsställa att intervjupersonernas ord tolkats rätt. Efter transkriberingen valde författarna att tematisera materialet utifrån samband mellan det empiriska samt teoretiska materialet. Studien består av en tematisk analys där sökandet efter teman står i fokus. Teman framkom genom att strukturera materialet utifrån intervjuerna och sedan sammanfattades resultatet. Författarna läste transkriberingarna flertal gånger och kodade aspekter som var intressanta för syftet och frågeställningarna till studien. Därefter samlades de kodade områdena och på så sätt fick författarna fram potentiella teman för studien. Empiriskt material som inte var relevant för studien exkluderades. I denna studie har tre huvudteman identifierats: erfarenhet av våldet, hjälpinsatser och bemötande samt manlighet i hjälp sökandet. Det empiriska materialet har dessutom analyserats genom tre teoretiska utgångspunkter vilka är viktologi, genusteori samt Connells maskulinitetsteori. Med hjälp av analysen visade sig gemensamma känslor, upplevelser samt erfarenheter. Först och främst fokuserade analysen på repetitioner, teman som upprepade sig, för att sedan plocka ut dessa och belysa dem. Analysen belyste även likheter och skillnader samt hur dessa skiljde sig från varandra.

4.5 Reliabilitet, validitet och generaliserbarhet

4.5.1 Reliabilitet

Extern reliabilitet handlar om hur pålitligt måttet är som används i studien samt om studien får samma utfall om det skulle replikeras av andra forskare. Författarna kan inte hävda att denna studie håller en hög extern reliabilitet, då studien skulle kunna se annorlunda ut om andra män intervjuades, dock har författarna försökt förstärka den genom att utförligt beskriva tillvägagångssättet för att genomföra studien. Detta har gjorts för att underlätta för andra att replikera studien vilken är en nödvändighet för framtida försök. Den interna reliabiliteten baserar sig på tolkningar som uppkommer inom ett forskarlag samt hur dessa tolkningar överensstämmer med varandra (Bryman, 2011). För att stärka den interna reliabiliteten har all transkribering av intervjumaterial gjorts tillsammans för att försäkra oss om att författarna har samma tolkningar och upplevelser av det insamlade materialet. Författarna har även haft möjligheten att kontakta intervjupersonerna vid funderingar kring svaren de gett för att få högre intern reliabilitet.

4.5.2 Validitet

Intern validitet innebär att forskarnas observationer ska stämma överens med de teoretiska idéer som utvecklats i studien. För att stärka den interna validiteten i denna studie har författarna använt sig av peer-debriefing vilket innebär att kollegor så som handledare har fått läsa den slutgiltiga versionen. Extern validitet är något som beskrivs vara både komplicerat samt problematiskt för kvalitativa studier. Den externa validitetens fokus ligger i vilken utsträckning man kan generalisera studiens resultat samt att applicera den till andra miljöer och en bredare population (Bryman, 2011). Kvale & Brinkmann (2009) skriver att kvalitativa studier är problematiska att generalisera, då informationen inom den sociala kontexten ständigt är föränderlig och situationsbunden. Istället för att generalisera så bör fokus för kvalitativa studier vara att se hur studien kan likna andra väsentliga situationer. Författarna är medvetna om att urvalet är avgränsat samt att författarna intervjuat för få personer för att kunna generalisera studiens resultat. Kvale (1997) beskriver att för att kunna generalisera ett resultat så finns ett krav på att undersökningen måste innefatta ett stort antal personer, vilket studien inte gör. I denna studie kan den externa validiteten inte påstås vara hög då den är begränsad när det gäller både miljö och urval hos populationen. Sammanfattningsvis kan det konstateras att det inte är möjligt att göra större generaliseringar utifrån denna studie.

4.6 Etiska ställningstaganden

I denna studie har författarna ansträngt sig för att uppnå de grundläggande forskningsetiska principerna. Tillsammans med handledare har etiska överväganden diskuterats då författarna var medvetna om att detta kan vara ett känsligt ämne för intervjupersonerna. Författarna har tillsammans med handledare argumenterat punkt för punkt för de etiska ställningstagandena. Handledaren diskuterade även de etiska aspekterna med övriga lärare samt kursansvarig för

att deras åsikter om studiens etiska aspekter. Intervjupersonerna är inte klienter. De har funnit stöd i verksamheter och bearbetat sina dåvarande livssituationer. Författarna har arbetat med att avidentifiera intervjupersoner. Principer har förstärkts med hjälp av bland annat informationskravet, samtyckeskravet, nyttjandekravet samt konfidentialitetskravet. Informationskravet innebär att informanterna upplyses om sitt deltagande samt informationen om studiens syfte och deras rättighet att avsluta sitt deltagande när som helst under studiens gång då deras deltagande är frivilligt under hela processen. Redan innan intervjuerna berättade författarna att de har rätt att avsluta när de vill samt att de inte behöver svara på de frågor som de inte känner sig bekväma att svara på. Med samtyckeskravet menas att intervjupersonerna godkänner sitt deltagande i studien, vilket intervjupersonerna gjorde via annonsen (Bryman, 2011).

Konfidentialitetskravet har uppnåtts genom att följa riktlinjerna för forskning i studien. Författarna förtydligade att alla deltagare kommer att anonymiseras i form av fiktiva namn. Intervjupersonerna har avidentifierats geografiskt. Namn på personer de nämnt under intervjuens gång har även tagits bort i syfte att anonymisera. Efter transkriberingarna raderades samtliga ljudfiler samt anteckningarna så att ingen skulle kunna läsa dem. Detta för att stärka konfidentialitetskravet och säkerställa intervjupersonernas rätt till anonymisering. Författarna har tydliggjort att inga utomstående kommer att ha tillträde till det insamlade materialet. Det klargjordes även att materialet endast används till forskningssyfte för att på sådant sätt lyfta nyttjandekravet. Informationen från intervjupersonerna har inte utlånats eller använts till andra icke-vetenskapliga syften. Avslutningsvis har alla informanter informerats om rätten att ta del av resultatet.

5 RESULTAT OCH ANALYS

I följande kapitel kommer författarna att presentera resultat och analys av insamlat material. Resultatet och analysen består av tre teman där författarna i första temat lyfter människors erfarenheter av våld i nära relationer. I andra temat presenteras människors upplevelser och erfarenheter av hjälpinsatser samt bemötande av professionella. Avslutningsvis framställs resultat och analys från människors egen syn på maskulinitet och manlighetsnormer samt dess påverkan på situationen. Författarna kommer i resultatet att namnge intervjupersonerna till IP1, IP2, IP3, IP4 och IP5. Männens åldrar varierade från 30 till 55 år. Männerna bor i olika geografiska områden i Sverige. Samtliga män var etniskt svenskar varav en hade en annan etnisk bakgrund vilket uppkom som ett hinder för denne. Det skilde sig i yrkesområden mellan männen. Varaktigheten av de dåvarande relationerna varierade mellan männen och deras partner. Det fanns relationer som pågick i ett år upp till cirka 15 år. Samtliga män har barn med sin dåvarande partner som utsatte dem för våld.

5.1 Erfarenhet av våldet

5.1.1 Isolation och manipulation

Kvinnans kontrollbehov, avundsjuka samt manipulation var bakomliggande orsaker till att männen isolerades från vardagslivet. Flera av männen upplevde att kvinnan skapade konflikter mellan mannen och hans omgivning vilket även sågs vara en orsakande faktor till avståndstagandet. IP5 berättar hur komplicerat det var att ta sig ur förhållandet när man under en längre tid levt isolerad: *Man stod ensam till slut och vi hade ju bara varandra så det blev svårare att lämna förhållandet eftersom man inte hade något annat att falla tillbaka på..*

Tolkningen av citatet är att mannen upplevde att han endast hade sin partner och om han skulle lämna henne så hade han varit alldeles ensam, vilket författarna förmodar att mannen upplever som besvärligt. Upphovet till våldet menar Hoff (2012) kan bero på kontrollbehov och avundsjuka vilket även visar sig i Tsui (2014) studie där män blivit utsatta för förolämpade uttalanden, kraftigt kontrollerade, genom begränsning i det vardagliga livet. Dessa mönster finner författarna även i studien då männen berättar hur avundsjukan, kontrollbehoven och manipulationen begränsade deras vardag då detta resulterade i att männen isolerades från omgivningen.

Majoriteten av männen förklarar kvinnans beteende som manipulativ. De upplever att detta är en förklaring till exempelvis att professionella tog kvinnans parti och förlitade sig på det kvinnan sa. De nedanstående citaten ger exempel på männens redogörelser för kvinnans manipulation under perioden männen var utsatta.

IP1: Hon är fruktansvärt manipulativ. Första gången man träffar henne är hon lugn, sansad, stadig, fötterna på jorden och allt det här. Men efter ett tag inser man mer och mer vilken sjuk människa det är.

IP2: Hon styrde mig. Hon var extremt manipulativ och förtroendet till henne stärktes på grund av hennes yrke. Man hade alltid ursäkter för hennes beteende på grund av plugg, jobb och graviditet.

IP5: Jag var helt manipulerad, helt hjärntvättad. Man gick på alla lögnen och svalde allt skit.

Författarna tolkar det första citatet som att kvinnan uppvisar en charmerande sida vilket gör henne tilltalande men att kvinnan sedan visar sig vara raka motsatsen. Citatet från IP5 tolkar författarna handla om hur han upplevde sig godtrogen vilket resulterade i att han inte reflekterade över lögnerna han blev utsatt för. Författarnas tolkning av IP2 uttalande är att han blev styrd av sin partner och att han ständigt hade ursäkter för hennes beteende. Vidare tolkar författarna att IP2s uttalande om hur förtroendet till hans partner stärktes på grund av hennes yrkesroll vilket visar sig även i tidigare forskning. Forskning från Kanada visade hur kvinnor med högre utbildning tendera att utöva mer våld på män än kvinnor med lägre utbildning (Brinkerhoff & Lupri, 1988). Författarna tolkar detta som att kvinnan i IP2s situation upplevde att hon erhöll en maktposition gentemot mannen. Under intervjun framkom det att kvinnan ständigt ville överprestera då detta fick henne att känna sig överlägsen. I genusystemet är det mannen som är överordnad och har makten över kvinnan (Hirdman, 2010). Utifrån männens citat tolkar författarna det som att kvinnan använder manipulation som ett verktyg för att

utöva sin makt över männen. Detta belyser faktum att även kvinnor är kapabla till att erhålla en maktposition över männen, då Connell (2008) vidare menar att våldshandlingar råder i ett maktsammanhang.

5.1.2 Hot och utpressning

Männen blev till en början utsatta för psykiskt våld i form av hot och utpressning. Denna form av våld var mest förekommande bland samtliga män. I alla fem fall visar det sig att kvinnan använde barnen som objekt vid hot mot mannen. Exempelvis berättar IP1 om en situation då han hade tänkt lämna sin partner och att hon vid det tillfället ringde upp honom med barnen i telefon och sa: *Pappa har lämnat er. Han älskar inte er. Han är ett svin.* Författarnas tolkning av citatet är att kvinnan försökte utnyttja barnen mot mannen då författarna antar att sådana hot påverkar mannen mest.

Männen berättade om vilken betydelse barnen hade i den dåvarande livssituationen. Det var barnen som fick dem att stanna kvar och anstränga sig för att försöka få förhållandet att fungera. Författarnas tolkning är att männen upplevde ett ansvar som förälder att försöka bevara en kärnfamilj. Därför anser författarna att barn uppstår som den sårbaraste faktorn samt det mest psykiskt påfrestande våldet. Tsui (2014) stödjer detta genom sin forskning som påvisar hur barn är en central faktor till att män stannar i den våldsamma relationen samt att män känner rädsla för att förlora sina barn.

Männen upplevde vidare att hoten, utpressningen samt de kränkande kommentarerna var psykiskt besvärliga. Detta visar sig i IP1 uttalande där han berättar att hans partner ständigt hotade med att säga:

Om du väljer att lämna mig vet du inte vad jag är kapabel till att göra... En blatte som dig med ett kriminellt förflutet eller en svensk blond blåögd kvinna som står i domstol och gråter, vem tror du att de ska tro på mig eller dig?

Författarna tolkade detta citat som att kvinnan menade att varken socialtjänst eller polis skulle tro på mannen. Detta för att förtydliga att de skulle agera till hennes fördel, att hon bland annat får vårdnaden av barnen. Författarna tolkar vidare det som att kvinnan utifrån professionellas syn är anpassad till den kvinnliga normen och att IP1 avviker från den svenska normen, på grund av kriminell bakgrund och annan etnisk härkomst, vilket skulle kunna påverka professionellas ställningstaganden. Under intervjun upplevde författarna en känsla av maktlöshet hos mannen och att han upplevde sig underlägsen då kvinnan visade att hon hade en viss makt över honom. Nilsson (2005) beskriver att det inom viktimologin finns en idealbild av ett offer samt att det kan uppstå problem för individen om denne inte stämmer överens med den allmänna uppfattningen av ett offer. Detta ifrågasättande av offerskap kan i sin tur leda till negativa konsekvenser för individen. Med andra ord kan situationen tolkas på det sätt att IP1 inte stämmer överens med idealbilden av ett offer alternativt att hans partner var mer passande för denna bild av ett offer.

5.1.3 Våldets karaktär och konsekvenser

IP2s förklaring av det psykiska våldet belyser våldets omfattning och konsekvenser: *Jag hade gärna amputerat bort båda benen bara jag hade sluppit all den psykiska terrorn, alla*

trakasserier. Detta uttalande påvisar hur påfrestande det psykiska våldet är. Författarnas tolkning av IP2s yttrande är att det psykiska våldet betraktas omfatta en mer skadande effekt i jämförelse med det fysiska våldet. Under intervjun framkom det från majoriteten av männen att det fysiska våldet vid många tillfällen endast var tillfällig smärta medan det psykiska våldet var mer varaktigt och svårare att bearbeta.

Forskning visar att fler män blivit utsatta för psykiskt våld av kvinnor samt att denna form av våld är mest förekommande (Enander m.fl., 2013; George, 1994; Hoff, 2012). Viktimologin belyser faktum att de största konsekvenserna som påverkar offrets liv består av det psykologiska (Nilsson, 2005). Forskningens resultat stämmer överens med resultatet från intervjuerna då samtliga män berättar att det mest förekommande våldet de blev utsatta för av sina partners var psykiskt våld.

IP3 berättar vidare hur han varje kväll efter arbetet blev utsatt för psykiskt våld och hur han i ett års tid blev fysiskt misshandlad varje vecka. Han berättar om en händelse som upplevdes traumatisk:

En kväll bestämde jag mig för att sova över och som vanligt ska hon börja tjafs på kvällen. Hon kommer fram till mig och bara tittar på mig och säger "kommer du ihåg John Bobbitt?"¹ sen så går hon bara. Så den natten låste jag sovrumsdörren, hon sov alltid i soffan, och kunde inte sova. Jag hör sen att hon ett flertal gånger går till köket och hämtar något ur kökslådan sen så går hon fram till min dörr men den var låst. Efter den här händelsen så sov jag inte där något mer.

Författarna tolkar att denna händelse fick IP3 att inse vilken allvarlig situation han var utsatt för och vad kvinnan var kapabel till. IP1 berättar vidare om rädslan han upplevde vid ett flertal tillfällen: *Jag sov i bilen i garaget för jag vågade inte gå hem vissa kvällar*. Författarna tolkning av detta citat är att mannen upplevde en rädsla för kvinnan vilket resulterade i att han försökte undvika henne och undkomma situationen han var utsatt för. Kullberg m.fl. (2014) menar att det kan uppstå en könsrollskonflikt då känslor som rädsla kan kopplas till femininitet. Detta kan uppstå som ännu ett hinder för männen då det måste handskas med inre konflikter gällande genus och maskulinitet.

Majoriteten av männen hade erfarenheter av fysiskt våld. Det förekom att kvinnan använde sig av vapen i form av föremål. Männen förklarar hur det psykiska våldet successivt övergick till en kombination av psykiskt och fysiskt våld. George (1994) menar att en förklaring till att kvinnor väljer att använda våld är för att legitimera sin makt. Två av männen förklarar hur de blivit allvarligt skadade och tvungna att söka sjukvård. IP3 blev biten vilket resulterade i en allvarlig skada och IP1 blev slagen i nacken med en brödkavel av marmor. Georges (1994) förklaring till kvinnornas användning av föremål är för att kvinnan anses vara svagare än mannen och behöver därför ett föremål för att stärka sig. Ekman (1995) menar på att män tillskrivs egenskaper som aggressiva, egoistiska och våldsamma. I intervjuerna framkom det dock att även en del av kvinnorna erhöll egenskaper som våldsamma och egoistiska trots att det enligt Kalonaityté (2014) strider mot kvinnors karaktär. Vidare visar resultatet att det finns fall där kvinnorna gav sig på männen i situationer där männen inte hade möjlighet att försvara sig själva. Exempelvis blev IP2 anfallen av sin partner efter att han legat skadad på grund av en olycka. I ett annat fall blev IP3 attackerad av sin partner medan han höll sitt barn i famnen. Det ständiga våldet bidrog till att några av männen blev deprimerade under en tidsperiod,

¹ Fotnot: John Bobbitt är ett fall där en kvinna skar av sin makes könsorgan med en kökskniv.

förlorade självkänslan samt berättade två av männen att de hade självmordstankar under en viss period. Dessa faktorer visar sig även i Hoff (2012) studie där våldsutsatta män exponerades lida av psykisk ohälsa i form av depression, självmordstankar och förlorad självkänsla.

5.2 Hjälpsatser och bemötande

5.2.1 Misstroende, förlöjligande och ifrågasättande

Männen upplevde att det saknades insatser för våldsutsatta män. I samtliga intervjuer framkom det att männen upplevt att det mest givande stödet fanns hos familj och vänner. Till intervjufrågan om de blivit erbjudna stöd och hjälp framgick det:

IP1: Jag gjorde en polisanmälan och ringde in socialtjänsten och försökte verkligen gå "by the book" men det slutar med att jag sitter på häktet för ett brott jag inte begått.

IP4: Nej. Det var flathet från dem, att de inte tog det på allvar.. och även om man kom till socialtjänst eller polis så finns det alltid broschyrer för kvinnor men det finns aldrig för typ mig.

IP5: Hon skratta åt mig och sa "vadå en kvinna som utsätter en man för våld det går väll inte. Är du inte man nog att stå upp för dig själv?" Jag fick inte någon hjälp eller stöd för våldet jag blivit utsatt för.

IP4s citat tolkas som att han menar att myndigheter inte såg allvaret i hans utsatta situation. Vidare anser författarna att det finns ett problem i att inte ta offer på allvar eftersom konsekvensen av detta är ytterligare övergrepp mot offret. Sista citatet tolkar författarna beskriva mannens besvikelse över bemötandet från en professionell som misstrott, förlöjligat och ifrågasatt mannens uttalande. Författarna tolkar dessutom socialarbetarens reaktion till IP5s anmälan att socialarbetaren är inpräntad med könsnormativa föreställningar samt att denne omedvetet tillskriver kännetecknen för män och kvinnor. Författarnas sammansatta tolkning av de tre ovan nämnda citaten är att det finns normativa föreställningar kring män och kvinnor och när någon avviker från de normativa föreställningarna så uppstår en förvirring vilket leder till att socialarbetarna inte har kunskap om hur de ska förhålla sig till situationen.

Männen fann det mest givande stödet hos informella personer så som vänner och familj vilket även visar sig i flera studier (Tsui, 2014; Douglas & Hines, 2009). Majoriteten av männen som sökte sig till socialtjänst och polis blev misstrodda, ifrågasatta och förlöjligade. Denna problematik belyser Hoff (2012) i sin studie som visar att män blivit nekade, misstrodda, förlöjligade eller hänvisade vidare av olika hjälpinsatser. Detta tolkas bero på att hjälpinsatser är endast formade utifrån kvinnors utsatthet samt att dessa insatser är skapade utifrån att kvinnan är offer och mannen förövare (Douglas & Hines, 2009; George, 1994). De tre ovanstående citat överensstämmer med Douglas & Hines (2009) artikel där forskarna menar att socialarbetare anser att männen bör handskas med problematiken ensamma då män anses vara kapabla till det.

5.2.2 Bemötande av polis och socialtjänst

Resultatet visar en gemensam erfarenhet av dåligt bemötande av polis och socialtjänst. Bemötandet av polis och socialtjänst hade en betydande roll, då bemötandet påverkade männen självkänsla negativt, samt synen på sig själva som offer. Många män förklarade att den låga självkänslan existerade redan innan mötet med de professionella och hur bemötandet endast förvärrade situationen. Vidare upplevde männen sig bland annat kränkta, diskriminerade, stämplade, förlöjligade, misstrodda samt ifrågasatta.

IP5: Det fanns inget stöd och hjälp alls att finna där. För varje gång jag gick till socialtjänsten blev jag ännu mer utsatt och nertryckt och det blev en allt värre situation.

IP1: Socialtjänsten? Hah! Ja du.. så fort man ringde in vart man ifrågasatt som farsa, som man, som människa. Det var liksom kalla handen. Man såg den här anklagande blicken. Det var inte så att de försökte lyssna och hjälpa till och försöka lösa problemet.

IP4: Det var ju sjukt kränkande, första gången man ska sitta och berätta för nån utomstående så får man den i käften liksom ”de här borde du kunna klara själv” i stort sett.

IP3: Jag blev så pass misstrodd och ifrågasatt så jag började ifrågasätta mig själv. Och började tänka ”vem är jag? Det klart ingen tror på mig? 190 cm 100 kg?” Jag började tvivla på mig själv.

IP5s och IP1s uttalande tolkar författarna att männen blivit diskriminerad på grund av sitt kön och att socialtjänsten inte såg dem som offer. Citatet från IP4 tolkas handla om besvikelsen över att inte ses som ett offer. Vidare tolkas IP3s citat resultera i att mannen började tvivla på sig själv då hans kropp och vikt tolkas vara ett hinder för hans trovärdighet. Författarna tolkar detta som att människans fysiska utseende resulterade i att de blev mindre trovärdiga då männen förväntas vara starkare än kvinnor och kunna försvara sig. Ekman (1995) menar på att män är fysiskt större byggda jämfört med kvinnor. Dessa föreställningar kan resultera i att man försummar våldsutsatta män samt utsätter dem för sekundär viktimisering genom att utgå från deras kön och storlek (Nilsson, 2005). Sammanfattningsvis upplevde samtliga männen ett dåligt bemötande från polis och socialtjänst, där ingen av dem fått hjälp av varken socialtjänst eller polis för våldet de varit utsatta för. De män som mottagit hjälp och stöd har sökt hjälpinsatser på eget initiativ hos verksamheter och organisationer i form av terapi. Samtliga män berättar hur de tillsammans med anhöriga bearbetade de känslor och tankar som våldet medförde.

5.2.3 Män som offer

I genussystemet regleras manliga och kvinnliga beteende samt kännetecknen som används för att förstå individens handlande. Problematiken med våldsutsatta män i nära relationer och våldsamma kvinnor är att samhället har svårt för att förstå kvinnans handlande då det inte tillhör kvinnans karaktär att vara våldsam. På samma sätt tillhör det inte männens karaktär att vara offer för våld, speciellt inte av en kvinna (Kalonaityté, 2014). Detta system påverkar hur människor ser på varandra samt hur man arbetar inom vissa yrkesområden (Thurén, 2000). Detta tolkar författarna visa en förståelse för varför det försvårar för våldsutsatta män att vända sig till olika hjälpinsatser. Konsekvensen av de professionellas handlande samt bristen på hjälpinsatser för våldsutsatta män har resulterat i att samtliga män tappat förtroendet för myndigheter som ska skydda individen.

Till intervjufrågan om männen upplevde sig som ett offer framkom det bland annat från IP4: *Inte i början.. de har kommit i efterhand att det är egentligen jag som är offret här.* Offerskapet skilde sig åt mellan intervjupersonerna. Många av dem uttryckte hur de till en början såg sig själva som offer men inte uppfattades som offer av professionella inom socialt arbete. Andra uppfattade inte sig själva som ett offer förrän de tagit sig ur relationen och fått andrum att reflektera över sin situation. Enligt viktimologin kan viktimiseringen vid många fall vara osynlig vilket innebär att brottsoffret eller samhället inte alltid upptäcker offerskapet (Nilsson, 2005). Författarnas tolkning av bemötandet från de professionella är att de ignorerade de våldsutsatta männen, speciellt i de fall männen inte passade in i idealbilden av ett offer. Våld förknippas med att mannen är förövaren och kvinnan offret och därför försvårar det möjligheten för män att passa in i rollen som offer för våld i nära relationer. Vidare menar teorin att viktimiseringen måste respekteras oavsett kön, etnicitet och ålder. Samtliga män som författarna intervjuat upplever att de blivit dåligt bemötta av både socialtjänst och polis. Detta bemötande kan i sin tur förknippas med sekundär viktimisering vilket omfattar en negativ reaktion från omgivningen (Nilsson, 2005). I intervjuerna framkom det att männen känt en negativ reaktion från omgivningen i form av blickar, hån och avvisning. Avslutningsvis kan det konstanteras att samtliga män fallit offer för både primär viktimisering samt sekundär viktimisering.

5.3 Manlighet i hjälpsökandet

I det sista temat redovisar författarna maskulinitet och hur manlighetsnormerna ser ut samt hur detta påverkade männen. Det framkom under intervjuerna att majoriteten av männen hade en delad syn på maskulinitet samt dess normer. Majoriteten av männen upplevde att den stereotypa bilden av manlighet var ett hinder vid beslutstagandet att söka hjälp. Många av dem kände en rädsla över att ses som svaga och bli förlöjligade. *IP4: Jag tror de är det inlärda beteendet, liksom normer och strukturer. Min uppfattning av manlighet är att man ska stå på sig och man ska liksom vara den starka. Sådant har man fått matats med sen man var barn.* Författarnas tolkning är att mannen menar att hans uppfattning av manlighet har speglats av inlärandet under barndomen. Den stereotypa bilden av manlighet menar IP2 resulterade i att han avstod från att anmäla sin partner: *Män anmäler inte. Det är ju för att vi ska klara oss själva, vi behöver inte ta hjälp av någon, det är ett svaghetstecken att behöva ta hjälp av någon.* Författarna tolkar att IP2 menar att män bör reda ut problematiken utan hjälp från andra. Författarna tolkar vidare att mannen anser att det är ett svaghetstecken att motta hjälp från någon. Detta uttalande anses bero på att den stereotypa bilden av mannen influerat våldsutsatta män i sökandet efter hjälp då de skulle känna sig försvagade om de erkände att en kvinna har psykiskt misshandlat dem (Douglas & Hines, 2009). Män som visar sig svaga bryter enligt Connell (2008) mot den hegemoniska maskuliniteten då männen förväntas vara dominanta och överordnade.

IP4 och IP2s citat kan vidare kopplas till det Kullberg m.fl. (2014) beskriver om att män har svårt att prata om sina känslor. Det finns stereotypa föreställningarna om att män ska ha kontroll, vara bestämda, självständiga samt inte visa rädsla, känslor eller andra egenskaper som kan associeras med femininet. Detta kan resultera i att männen hamnar i en könsrollskonflikt. När en man utsätts för våld i nära relation av sin kvinnliga partner bryter detta mot den hegemoniska maskuliniteten där mannen anses vara överordnad samt att kvinnan är underordnad (Connell, 2008). Författarna tolkar detta som att IP4 och IP2 är

uppväxta med att män ska vara självständiga och starka, vilket kan resultera en vilja att behärska situationen i ensamhet. Ett ämne som diskuterats i majoriteten av intervjuerna är uppfostran. Männerna menade vidare på att de blivit uppfostrade till att vara stora och starka samt att de inte ska utsätta kvinnor för våld då de anses vara svagare. Detta har visats sig i deras utsatta situationer där de inte utövat våld, utan endast försökt undvika situationer genom att vända ryggen och gå därifrån.

IP1 anser att maskulinitet och dess normer beror på vilken miljö en individ kommer ifrån. Han betonade känslan av skam: *Det var en skam. En man, från min kultur dessutom.. VEM ska jag gå till och begära hjälp?!*. Detta tankesätt bidrog till en ensamhet då han upplevde det som ett hinder i hjälp sökandet. Författarnas tolkning av IP1 citat är att han upplevde det vara skamligt att söka hjälp. Detta tolkas bero på att män kan uppleva en rädsla att falla utanför ramarna av den stereotypa mansbilden om de visar svaghetstecken. Kullberg m.fl. (2014) beskriver hur en del män som blivit utsatta för våld antas ha en ovilja att söka hjälp vilket även visar sig i IP1s uttalande. Socialarbetarna i artikeln beskriver också hur män upplever svårigheter att uttrycka sina känslor samt att söka hjälp vilket vidare resulterar i svårigheter att bygga en förståelse för männen.

Slutligen delade en övervägande del av männen en gemensam uppfattning av orsaken bakom synen på män som offer. IP5 anser att: *Problemet ligger kvar från att man från långt bak i tiden, det ursprungstänket att mannen är jägare och ska ha hem kött på bordet och det ligger kvar och det har liksom inte förändrats. Synen har inte förändrats men man känner att man på 2000-talet borde få en annan bild.* Vidare upplever IP3 att detta tankesätt även existerar hos myndigheter, då han anser att de fortfarande präglas av ett patriarkalt synsätt. Tolkningen av IP5s citat är att han menar att det forna synsättet på män och kvinnor fortfarande existerar i samhället trots att samhället befinner sig i en tid där det bör ha skett en utveckling. Connell (2008) menar att patriarkatet var en tidigare rådande norm då mannen erhöll makten och kvinnan skulle underkasta sig honom. Anledningen till varför det råder en långsam utveckling menar Hirdman (2010) bero på att människor bevarar genuskapandet genom att ingå ett osynligt kontrakt där män och kvinnor upprepar och bekräftar de rådande normerna i samhället.

6 DISKUSSION

Syftet med detta arbete har varit att studera kvinnors våld mot män i heterosexuella relationer samt att undersöka de erfarenheter män har av samhällets hjälpinsatser. Vidare ville författarna fördjupa sig i de svårigheter som de våldsutsatta männen upplevde i sökandet efter hjälp. Studiens frågeställningar var: Vilka erfarenheter har män av våld i nära relationer? Hur har våldsutsatta män i nära relationer upplevt bemötandet och hjälpen de fick från olika hjälpinsatser? Vilka hinder utgör maskulinitet för våldsutsatta män i nära relation i sökandet efter hjälp och stöd?

6.1 Resultatdiskussion

Denna studie lyfter våldsutsatta mäns perspektiv inom en social problematik som vanligtvis kopplas till kvinnor. Vi vill dock tydliggöra att vår studie endast belyser ett perspektiv av problematiken vilket är männens, intervjupersonerna. Resultatet skulle kunna se annorlunda ut om man intervjuat exempelvis socialtjänsten eller poliser, då man får deras version av händelsen. Utifrån studiens resultat begripliggörs vilken påverkan de normativa föreställningarna har på män och professionellas syn på manliga våldsoffer. Resultatet visar i sin bemärkelse hur männen blivit diskriminerade på grund av sitt kön. Eftersom våld är ett fenomen som vanligen kopplas till kvinnors utsatthet resulterar detta i att hjälpinsatser skapas efter kvinnors utsatthet och bortser från det faktum att även män kan behöva åtgärder för livssituationen de befinner sig i. Vi finner en oro över hur starkt det patriarkala synsättet har influerat dagens samhälle. Detta då vi genom männens erfarenheter ser vilka hinder det har orsakat. Vi upplever att det blir problematiskt när samhället präglas av starka normativa föreställningar som inte alltid stämmer överens med verkligheten. När kvinnan är förövaren och mannen offret, bryts de normativa föreställningarna. Mannen erhåller inte längre en maktposition och kvinnan övertar rollen som kontrollerande och överordnad. Därför anser vi att professionella bör ha en genusmedvetenhet i arbetet med utsatta individer. Studien visar tydligt hur de professionella i mötet med männen agerat utifrån sina fördomar vilket resulterat i att de har förlöjligat, misstrött och ifrågasatt männen. Vi anser därför att det är viktigt för professionella inom socialt arbete att vara könsneutrala i mötet med våldsoffer. De befinner sig i en redan utsatt situation och bör därför inte utsättas ytterligare.

Vi anser att männen utsätter sig själva för en egen viktimisering. Med detta menar vi att de utsätter sig själv genom att inte erkänna sin utsatthet och isolera sig från omgivningen. När en individ inte upptäcker offerskapet och istället undviker problematiken menar vi att det resulterar i att denne blir allt mer utsatt då det blir svårare för omgivningen att erbjuda hjälp och stöd. Viktimologin påstår att ett offer måste komma i underfund med sin utsatthet och acceptera samt bearbeta den (Nilsson, 2005). Dock anser vi att det inte räcker med att endast offret erkänner sitt offerskap, även professionella bör förändra sina fördomar om att män inte kan vara offer för våld av en kvinna. Detta tror vi skulle leda till att fler män skulle våga erkänna sin utsatthet vilket möjligtvis resulterar i ett minskat mörkertal bland våldsutsatta män. Ökad statistik anser vi skulle bidra till ökad uppmärksamhet kring ämnet samt flera hjälpinsatser för män. Samtidigt upplever vi att det bör ske en förändring kring synsättet på offer i allmänhet, då vi genom vårt språk och kultur kan bidra med en förändring till situationen. För att förminska viktimisering är det viktigt för personer som möter våldsutsatta att ha kunskap om den sekundära viktimiseringen. Vi anser att staten samt olika yrkesgrupper av professionella arbetare behöver utveckla sin kunskap om viktimologin för att med hjälp av kunskapen hjälpa offer som befinner sig i en utsatt position och inte utsätta dem ännu mer. Resultatet av denna studie kan användas i praktisk tillämpningen där professionella och organisationer kan med hjälp av resultatet reflektera över sitt brukarperspektiv. Studien visar på organisationsnivå att det råder en kunskapsbrist kring ämnet kvinnors våld mot män. Organisationer bör moderniseras och utvecklas parallellt med samhället. Professionella inom socialt arbete kan utifrån studiens resultat ta lärdom av att männens utsatthet kan minskas med ökad kunskap inom ämnet kvinnors våld mot män. Professionella inom socialt arbete bör även kritiskt reflektera över sina egna värderingar och fördomar. Resultatet visar avslutningsvis vikten av att allt fler hjälpinsatser bör införskaffas för utsatta män. Samtidigt upplever författarna och intervjupersonerna att detta är en problematik som bör diskuteras i högre politiska sammanhang. Det är väsentligt att se våld som ett människoproblem, där även män kan vara offer och därför bör alla våldsutsatta människor behandlas lika.

6.2 Metoddiskussion

Vi anser att metodvalet var den lämpligaste för denna kvalitativa studie. Styrkan med metoden är att det går att fördjupa sig i ämnet och fånga aspekter som kvantitativa metoder möjligtvis inte kan uppnå. Svagheten med metodvalet är att resultatet inte går att generalisera vilket skulle kunna ha gjorts med en kvantitativ metod. Det förekom funderingar och problematik under studiens gång. Vid ett tillfälle slutade ett inspelningsinstrument att fungera. En av författarna anteckna allt som sades eftersom den andra inte kunde närvara. Transkriberingen gjordes efter intervjun och texten skickades till intervjupersonen för att överensstämman att författaren gjorde en korrekt tolkning. Våra funderingar är om det insamlade data hade förbättrats om båda närvarande vid intervjun och om förlust av viktig data kunde påverkat resultatet. Dock anser vi att risken för en låg intern reliabilitet minskades genom att vidarebefordra transkriberingen till mannen för att se om vi tolkat informationen rätt. Vi anser därför inte att detta påverkat studiens kvalitet. Valet av teori motiverar sig på att vi ansåg att viktimologi speglar en tydlig aspekt av offerskap och innebörden samt betydelsen av detta. Det kan uppstå diskussioner kring att teorin är utformad utifrån kvinna som offer men vi vill understryka att teorin är könsneutral och att den berör alla typer av offer. Sedan kan det vara så att en kvinna passar bättre in i den ideala offerbilden men detta är inte ett faktum som berör teorin. Genusteorin samt Connells maskuliniteter är valda för att belysa genus och dess påverkan samt att fördjupa detta med hjälp av Connells maskuliniteter som i sin tur utvecklats ur genusteorin.

Vi har under studiens gång kritiskt reflekterat över materialet vi samlat in samt kritiskt reflekterat intervjuerna. Detta för att stärka studiens tillförlitlighet. Vi diskuterade vidare om resultatet hade sett annorlunda ut om män med olika etniciteter, erfarenheter, status, åldrar hade intervjuats. En reflektion är att utsattheten, maskuliniteten samt erfarenheterna kan ha sett annorlunda ut jämfört med de männen vi intervjuade. En annan reflektion är huruvida männen påverkats av att de blivit intervjuade av kvinnor. Vi funderade över om svaren hade sett annorlunda ut om de hade blivit intervjuade av män. Vår upplevelse var att männen var så pass mogna och starka att könet inte hade någon betydande roll i mötet med dem. Dock kan vi uppleva att män kan uppfatta det svårare tala om känslor med andra män, detta då de kanske inte vill visa sig svaga för varandra. Samtidigt väcktes det en reflektion om män förstår andra män bättre men tanke på könsrollerna. En man kan möjligtvis förstå svårigheterna i att uppfylla de stereotypa normerna av maskulinitet bättre än kvinnor. Intervjupersonerna visade en stark vilja att dela med sig av problematiken då även de ansåg att detta är ett ämne som inte uppmärksammas tillräckligt. Vi vill dock belysa att vi inte upplevde att det uppstod några könseffekter i mötet med intervjupersonerna. Vi är medvetna om att empirin inte är generaliserbart eftersom för få intervjupersoner har intervjuats för att kunna generalisera studien vilket gör den externa validiteten relativt låg. Den externa reliabiliteten anses vara ganska låg eftersom det inte är säkert att studien får samma utfall ifall andra forskare hade gjort en likadan. Avslutningsvis diskuterade vi om studien hade uppnått en mer fördjupad förståelse om vi från början valt färre teman och sedan fördjupat oss mer i dessa.

6.3 Etikdiskussion

De etiska riktlinjerna i enlighet med Bryman (2011) har i denna studie beaktats. Vi anser inte att några etiska problem har uppstått under studiens gång. Vi var noga med att under studiens gång utföra en etisk egengranskning tillsammans med handledaren. På grund av att vi valt ett

känsligt ämne har de etiska principerna följts strikt. Det är endast författarna som har haft tillgång till intervjupersonernas kontaktuppgifter samt det inspelade materialet. Etiken stärks då samtliga män varit mottagliga samt funnit stöd i organisationer och verksamheter.

7 SLUTSATSER

Utifrån studien kan författarna dra slutsatsen att kvinnors våld mot män är ett existerande problem som inte uppmärksamhet i lika hög grad som mäns våld mot kvinnor. Av studiens resultat kan författarna dra slutsatsen att den mest förekommande form av våld av kvinnor är psykiskt våld. Utifrån slutsatsen om att den mest förekommande formen av våld är psykiskt är det viktigt för organisationer och myndigheter att ta hänsyn till detta och inte endast uppmärksamma fall med skadevållande bemärkelser. Vidare är slutsatsen med denna studie är att kvinnors våld mot män är ett fenomen som kräver mer uppmärksamhet. Det krävs större empati, förståelse samt fler hjälpinsatser för våldsutsatta män. Studien visar relevansen av erkännandet att även män kan bli offer för våld. Författarna anser att den stereotypa föreställningen av män och kvinnor bör förändras då även män kan vara maktlösa, undergivna samt förtryckta av sin partner och kvinnor kan använda våld i nära relationer. Organisationer bör moderniseras i enlighet med samhällets utveckling och se mannen som en individ kapabel att vara offer för våld av en kvinna. Studiens resultat har vidare bidragit till ett intresse att vidare genomföra en komparativ studie där socialarbetare tillfrågas om bemötandet och arbetet med våldsutsatta män. För att kunna gå vidare krävs det ett perspektiv som är kapabel till att lyfta mäns utsatthet samt därefter utveckla strategier för att minska utsattheten. Detta för att hindra framtida kränkningar mot utsatta människors människovärde. Inför framtiden bör forskning samt socialarbetare studera kvinnors våld mot män och se kvinnan som en individ lika förmögen att utöva våld som en man.

REFERENSLISTA

- Alonzo, M. (2007). *Ge aldrig upp*. Stockholm: Frank.
- Brinkerhoff, M., & Lupri, E. (1988). Interspousal violence. *Canadian Journal of Sociology*, 13(4), 407-434.
- Brottsförebyggande rådet. (2009). *Våld mot kvinnor och män i nära relationer*. Stockholm: Brottsförebyggande rådet. Hämtad den 1 december från http://www.bra.se/download/18.cba82f7130f475a2f180002016/1309946307101/2009_12
- Bryman, A. (2011). *Samhällsvetenskapliga metoder*. Malmö: Liber.
- Burcar, V. (2005). *Gestaltningar av offererfarenheter. Samtal med unga män som utsatts för brott*. Lund: Sociologiska institutionen.
- Connell, R. (2008). *Maskuliniteter*. Göteborg: Daidalos.
- Dobash, R. & Dobash, E., R. (2004). Women's violence to men in intimate relationships. *British Journal of Criminology*, 44(3), 324–349. Hämtad den 30 november 2014 från <http://www.brown.uk.com/domesticviolence/dobash.pdf>
- Douglas, E. M & Hines, E. A (2009) Women's Use of Intimate Partner Violence against Men: Prevalence, Implications and Consequences. *Journal of Aggression, Maltreatment & Trauma*, 18: 572-586 Hämtad den 29 december 2014 från <http://www.clarku.edu/faculty/dhines/Hines%20&%20Douglas%202009%20lit%20review%20copy%202.pdf>
- Edvardsson, B (2003) *Kritiskt utredningsmetodik - begrepp, principer, felkällor*. Stockholm: Liber AB.
- Ekelund, J. (2014). *Kvinnors nedtystade våld mot män*. Hämtad den 1 december 2014 från <http://se.avoiciformen.com/manshat/kvinnors-nedtystade-vald-mot-man/>
- Ekman, D. (1995). *En mans bok*. Stockholm: Natur och kultur.
- Enander, N., Krantz, G, Nyberg, L. & Taft, C. (2013) Self-reported exposure to intimate partner violence among woman and men in Sweden: results from a populations-based survey. *BMC Public Health*, 13(845), 1-13. Hämtad den 5 december 2014 från <http://www.biomedcentral.com/1471-2458/13/845>
- Fäldt, J., & Kullberg., C. (2012). Genusskapande processer i det sociala arbetets praktik. I Kullberg, C., Hertz, M., Fäldt, J., Wallroth, V. & Skillmark, M. (Red.), *Genus i socialt arbete*. (s. 144-174). Malmö: Liber.
- George, M.J. (1994). Riding the Donkey Backwards: Men as the Unacceptable Victims of Marital violence. *The Journal of Mens Studies*, 3(2), 137-159.
- Gemzöe, L. (2010). *Feminism*. Stockholm: Bilda.

- Haaland, T., Clausen, S. & Schei, B. (2005). Vold i parforhold - ulike perspektiver. *Norsk institutt for by- og regionforskning*, 2005(3), 1-235. Hämtad den 10 december 2014 från <http://www.nibr.no/filer/2005-3.pdf>
- Hirdman, Y. (2010). *Genus- om det stabila föränderliga former*. Malmö: Liber AB.
- Hoff, B. (2012). US National Survey: more men than women victims of intimate partner violence. *Journal of Aggression, Conflict and Peace Research*, 4 (3), 155 - 163. Hämtad den 3 December 2014 från <http://www.emeraldinsight.com.ep.bib.mdh.se/doi/full/10.1108/17596591211244166>
- Kalonaityté, V. (2014). *Normkritisk pedagogik*. Lund: Studentlitteratur.
- Krantz, G. & Lövestad, S. (2012). Men's and women's exposure and perpetration of partner violence: an epidemiological study from Sweden. *BMC Public Health*, 12(945),1-10. Hämtad den 29 november 2014 från <http://www.biomedcentral.com/1471-2458/12/945/abstract>
- Kullberg, C., Skillmark, M. & Fäldt, J. (under utgivning). Deviant, reluctant and not completely without blame – Swedish Social workers' understanding of young men as victims of violence.
- Kullberg, C. (2012). Introduktion: Genus i socialt arbete. I Kullberg, C., Hertz, M., Fäldt, J., Wallroth, V. & Skillmark, M. (Red.), *Genus i socialt arbete*. (s. 7-34). Malmö: Liber.
- Kullberg, C., Skillmark, M., Herz, M., Fäldt, J., & Wallroth, V. (2012) Genus och kön som grund för konstruktioner av kvinnors och mäns sociala problem. I Kullberg, C., Hertz, M., Fäldt, J., Wallroth, V. & Skillmark, M. (Red.), *Genus i socialt arbete*. (s. 35-71). Malmö: Liber.
- Kvale, S. (1997) *Den kvalitativa forskningsintervjun*. Lund: Studentlitteratur
- Kvale, S. & Brinkmann, S. (2009) *Den kvalitativa forskningsintervjun*. Lund: Studentlitteratur
- Kvinnofridslinjen. (2014). *Om våld mot kvinnor*. Hämtad den 3 december från <http://kvinnofridslinjen.se/index.php?page=om-vald-mot-kvinnor>
- Nationellt centrum för kvinnofrid. (2014). *Våldets uttryck och mekanismer*. Hämtad den 3 december 2014 från http://www.nck.uu.se/Kunskapscentrum/Kunskapsbanken/amnen/Vald_i_nara_relationer/Valdets_uttryck_och_mekanismer_amnesguide/
- Nationella sekretariatet för genusforskning. (2014). *Genusforskningens terminologi*. Hämtad den 7 december 2014 från http://www.genus.se/meromgenus/ordlista#k_nsmaktsordning_k_nsmaktssystem
- Nilsson, B. (2003). *Brottsoffer*. Umeå: Borea.

Nilsson, B. (2005). *Brottsoffer. Offerskapets innebörder och villkor – viktimiteringsideologins effekter*. Hämtad den 7 januari 2015 från <http://www.ep.liu.se/ecp/015/059/ecp015059.pdf>

Reeser, T.W. (2010). *Masculinities in theory: an introduction*. Oxford: Blackwell.

Thuren, B. (2000). Den gamla gåtan om kvinnor och män. Hämtad den 10 februari 2015 från <https://bmthuren.files.wordpress.com/2011/12/den-gamla-gacc8atan-om-kvinnor-och-macc88n.pdf>

Tsui, V. (2014) Male Victims of Intimate Partner Abuse: Use and Helpfulness of Service. *Social Work*, 59(2), 121-130. Hämtad den 3 december 2014 från <http://sw.oxfordjournals.org.ep.bib.mdh.se/content/59/2/121>

BILAGA A – MISSIVBREV

Hej!

Vi heter Angie och Amela och är studenter på Socionomprogrammet vid Mälardalens Högskola. Vi arbetar med ett examensarbete om kvinnors våld mot män i nära relationer. Syftet med arbetet är att belysa kvinnors våld mot män men även att fördjupa oss i svårigheterna män kan uppleva i sökandet efter hjälp och stöd. Därför vänder vi oss till män som har upplevt våld av olika former i nära relationer som skulle kunna tänka sig att dela med sig av sina erfarenheter i form av en intervju antingen muntligt eller skriftligt. Vi vill understryka att alla informanter kommer att vara strikt anonyma och att Din medverkan är frivillig samt att Du har rätt till att hoppa av när som helst under studiens gång. Informationen som du bidrar med kommer endast att användas för studiens syfte.

Din medverkan är betydelsefull för vårt arbete och vi är mycket tacksamma för den information vi får!

Om detta intresserar dig kan du nå oss på
angieamela@yahoo.com

Tack på förhand för din medverkan!
Angie & Amela

BILAGA B – INTERVJUGUIDE

Bakgrund

1. Ålder
2. Utbildning
3. Yrke
4. Var (Sverige eller annat land) är du född?
5. Vilket civilstånd har du idag? ensamstående, gift, sambo, särbo, annat?
6. Vilket civilstånd har du i den relation du har erfarenhet av våld från? ensamstående, gift, sambo, särbo, annat?

Upplevelse/erfarenhet/egna reaktioner av våldet

1. Berätta lite om dina erfarenheter, hur upplever du att våldet började?
2. Vilken form av våld var mest förekommande i din situation?
3. Hur agerade du själv när du blev utsatt för våldet? (vara "stark"/klara sig utan stöd? inte visa känslor/vara inbunden? vilja hämnas?, vara aggressiv?, vara särskilt allvarligt drabbad?)

Stöd och hjälp

1. Vände du dig till någon/några andra för att få hjälp och stöd? Anhörig, socialtjänst etc.
2. Om du sökte hjälp → Vart fick du det bästa stödet?
3. Vad fanns det för hjälp som var tillgängligt för dig?
4. Hur upplever du hjälpen du fick från olika hjälpinsatser?
5. Vilka brister fanns i utbudet av stöd för våldsutsatta män?
6. Vilka hinder upplevde du i sökandet efter stöd och hjälp?
7. Upplever du att du fick chansen att smälta in det du blivit utsatt för?
8. Uppfattade du dig själv som ett våldsoffer? *Om nej, varför?*

Bemötandet

1. Vilka tankar hade du innan du bestämde dig för att söka hjälp?
2. Hur upplever du socialtjänstens bemötande när du sökte hjälp?
3. Vilka känslor kände du i mötet med socialarbetarna?
4. Känner du att professionellas syn på dig som offer påverkades på grund av att du är en man?
5. Har du upplevt att det funnits förväntningar på dig som offer, att agera på ett annat sätt än du redan gjort? *Om ja, på vilket sätt?* (vara "stark"/klara sig utan stöd?, inte visa känslor/vara inbunden? vilja hämnas?, vara aggressiv?, vara särskilt allvarligt drabbad?)
 - *Hur kändes det/hur reagerade du?*
 - *På vilket sätt kan det kopplas till det faktum att du är man?*
6. Har du upplevt att du har blivit *förlöjligad* av professionella inom socialt arbete? *Om ja, på vilket sätt?*
 - *Hur kändes det/hur reagerade du?*
 - *På vilket sätt kan det kopplas till det faktum att du är man?*

7. Har du upplevt att du har blivit *misstrodd* av professionella inom socialt arbete? *Om ja, på vilket sätt?*

- *Hur kändes det/hur reagerade du?*

- *På vilket sätt kan det kopplas till det faktum att du är man?*

8. Har du upplevt att du har blivit *ifrågasatt* som offer? *Om ja, på vilket sätt?*

- *Hur kändes det/hur reagerade du?*

- *På vilket sätt kan det kopplas till det faktum att du är man?*

Egen manlighet och manlighetsnormer

1. Vad är din uppfattning om manlighet och hur en man bör vara?
2. Hur tror du att din egen uppfattning av manlighet påverkade dig i beslutsprocessen om att söka stöd och hjälp på det sätt som du gjorde?
3. Historiskt sett har det patriarkala samhället satt sina spår på hur en man bör vara. På vilket sätt anser du att den starka bilden finns kvar än idag och påverkar hur man ser på manliga våldsoffer?
4. På vilket sätt tror du att den stereotypa bilden av våld och kön (att mannen är våldsutövaren) påverkat dig i ditt hjälpsökande?

MÄLARDALENS HÖGSKOLA
ESKILSTUNA VÄSTERÅS

Box 883, 721 23 Västerås **Tfn:** 021-10 13 00
Box 325, 631 05 Eskilstuna **Tfn:** 016-15 36 00
E-post: info@mdh.se **Webb:** www.mdh.se